

Nr 567.

Av herr **Kärlander m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 241, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 241/1950 föreslås en omläggning av det kommunala ortsavdragssystemet efter i huvudsak samma linjer, som år 1947 godkändes för statsbeskattningens vidkommande. Därvid föreslås bl. a. att den nuvarande uppdelningen av ortsavdraget i grundavdrag och familjeavdrag, skall upphöra. Som en följd härav föreslår Kungl. Maj:t, att barnfamiljerna skola erhålla kompensation för borttagandet av barnavdragen genom en höjning av de allmänna barnbidragen från nuvarade 260 kronor till 290 kronor.

Den nu framlagda propositionen bygger i huvudsak på det av ortsavdragskommittén den 1 februari 1950 (SOU nr 5/1950) avlämnade betänkandet. I direktiven till denna kommitté framhöll dåvarande chefen för finansdepartementet att en höjning av de kommunala ortsavdragen bl. a. motiverades av den penningvärdesförsämring som ägt rum sedan de nuvarande avdragen infördes 1928. Om man godtager detta motiv — och därom ha icke rått några delade meningar — måste det nu framlagda förslaget om en höjning av barnbidragen med 30 kronor anses som otillfredsställande.

Ortsavdragskommittén anför i sitt betänkande rörande barnbidragens storlek bl. a. följande: »Frågan om barnbidragens storlek är emellertid i första hand ett problem, som måste bedömas med hänsyn till vad som ur statsfinansiella synpunkter är möjligt att genomföra. Om utrymme skulle finnas för en höjning av barnbidragen med större belopp än de 30 kronor, som enligt vad ovan sagts erfordras för att kompensera de skattskyldiga för förlusten av de nuvarande barnavdragen, vill kommittén för sin del föreslå, att vid kompensationens bestämmande hänsyn toges till den penningvärdesförsämring som ägt rum sedan de nuvarande barnavdragen fastställdes 1928. En jämförelse mellan indextalen (i 1914 års serie) för år 1928 samt för sista kvartalet 1948 ger vid handen, att levnadskostnadsindex under denna tid stigit från 170 till 256 eller med 86 enheter. Stegringen utgör sålunda, räknat å 1928 års indextal, ca 50 %. För att återställa barnavdragen inklusive bankningen till deras ursprungliga värde skulle följaktligen behövas en höjning med 50 % eller från 240, 270 och 300 kronor till 360, 405 och 450 kronor i respektive ortsgrupper. För att kompensera borttagandet av på dylikt sätt förhöjda barnavdrag blir en ökning av barnbidragen med i runt tal 40 kronor erforderlig.»

Kommittén har tidigare — vilket också framgår av ovanstående citat — anfört att vid en kommunal utdebitering av 10 kronor per skattekrona en höjning av barnbidragen med 30 kronor skulle utgöra en tillräcklig kompensation inom alla dyrortsgrupper. Detta kommitténs exempel får emellertid icke betraktas som annat än ett minimiförslag från kommitténs sida, vilket också bestyrkes av att kommittén vid alla sina beräkningar över hur en höjning av ortsavdragen skulle komma att påverka olika grupper av skattebetalare räknat med 40 kronor i barnbidrag. För övrigt förtjänar det framhållas att medelutdebiteringen för hela riket enligt Kommunal årsbok för 1949 överstiger 10 kronor med ungefär 1 krona. Läger man därtill den krona som enligt propositionen skall bäras av kommunerna, dvs. skattebetalarna, blir medelutdebiteringen 12 kronor. Under sådana förhållanden komme 30 kronor att bli tillräcklig kompensation endast för barnfamiljer boende inom de två lägsta dyrortsgrupperna.

Ett fastställande av barnbidraget till 290 kronor kommer sålunda att betyda underkompensation för flertalet barnfamiljer. Den största underkompensationen kommer därvid att drabba barnfamiljerna i de norrländska länen. Som tydligt framgår av remissvaren ha de flesta instanser som yttrat sig angående barnbidragens storlek ansett att en höjning av 30 kronor är otillräcklig. Det förtjänar därvid framhållas att kammarrätten funnit att skatteminskningen i vissa fall kommer att bli större för barnlösa makar än för makar med barn även om man — som kommittén gjort — räknar med att barnbidragen höjas med 40 kronor.

Kammarrätten påpekar på grund härav att detta förhållande skulle komma att skärpas om barnbidragen ökades med endast 30 kronor.

Av det anförda framgår sålunda att de allmänna barnbidragen böra höjas till 300 kronor, i stället för föreslagna 290, om man avser att ge barnfamiljerna den kompensation som är erforderlig för borttagandet av de nuvarande barnavdragen. Man har därvid ändå icke tagit full hänsyn till penningvärdesförsämringen.

En höjning av barnbidragen med 40 kronor skulle emellertid betyda ökade kostnader för staten med omkring 17 miljoner. Det är, såvitt vi kunna förstå, denna ökade kostnad som varit avgörande, då det för Kungl. Maj:t gällt att taga ställning till barnbidragens storlek. Då det gäller att bedöma statens kostnader för ett genomförande av denna reform, har ortsavdragskommittén kommit fram till en slutsumma av i runt tal 197 miljoner kronor om man höjer barnbidragen med 40 kronor. Vi vilja i detta sammanhang anföra följande. Landsorganisationen i Sverige har i sitt remissyttrande angående statens kostnader funnit kommitténs beräkningar hållna i överkant med åtskilliga 10-tal miljoner. De skäl som Landsorganisationen anför som stöd för denna sin uppfattning äro, så vitt vi kunna bedöma, icke orimliga. Ett annat förhållande är att ortsavdragskommittén vid

uppgörandet av sin kostnadskalkyl icke vågat göra några beräkningar av hur mycket en nedgång av de kommunala restantierna kommer att betyda i minskade utgifter för statsverket.

Som framgår av tabell N. på s. 144 i ortsavdragskommitténs betänkande har utdebitering av allmän kommunalskatt och landstingsskatt för år 1949 uppgått till 1 563,5 miljoner kronor.

Om man vid en beräkning av den slutliga skatteförlusten därvid antager att denna stannar vid ungefär samma storlek som före källskattereformens införande eller omkring 4 procent så skulle den slutliga skatteförlusten för kommunalskatternas vidkommande belöpa sig på i runt tal 62,5 miljoner kronor. Om man också skulle förutsätta att källskattereformen nedbringt restantierna till hälften eller 2 %, skulle den slutliga skatteförlusten ändå uppgå till över 30 miljoner kronor. Den höjning av ortsavdragen som nu föreslås kommer otvivelaktigt att nedbringa denna summa rätt avsevärt. Av vad vi här sist anfört borde man kunna draga den slutsatsen att en höjning av barnbidragen med 40 kronor icke kommer att stöta på några hinder ur statsfinansiella synpunkter. Reformens genomförande bör ändock kunna hålla sig inom den av Kungl. Maj:ts beräknade utgiftsramen.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 241/1950 måtte besluta antaga följande förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 26 juli 1947 (nr 529) om allmänna barnbidrag.

Härigenom förordnas, att 1 § lagen den 26 juli 1947 om allmänna barnbidrag skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

1 §.

För barn, som är svensk medborgare och bosatt i riket, skall av allmänna medel såsom bidrag till barnets uppehälle och uppfostran utgå allmänt barnbidrag med 300 kronor om året i enlighet med vad nedan närmare stadgas.

Allmänt barnbidrag — — — i riket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1952.

Stockholm den 20 april 1950.

Gösta Skoglund.

Olof W. Wiklund,
Öjebyn.

Erik W. Norén.

Alf Andersson.

Verner Hedlund.

K. J. Andersson,
Alfredshem.

J. O. Gavelin.

Lars Jonsson.

Magnus Nilsson.

Helge Lindström.

Harald Kärlander.

Ivar Jansson,
Kalix.

Hildur Ericsson.

Uddo R. Jacobson.

Sigfrid Jonsson.

Abel Andersson.
i Löbbo.